

ת"פ (מרכז) 69154-11-20 - מדינת ישראל נ' עופר משה אלמליח

ת"פ (מרכז) 69154-11-20 - מדינת ישראל נ' עופר משה אלמליח ואח'מחוזי מרכז

ת"פ (מרכז) 69154-11-20

מדינת ישראל

נגד

1. עופר משה אלמליח

2. מרדכי קורקוס

3. שורשים נהריה (ע"ר)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[08.12.2024]

כבוד השופטת הבכירה, מיכל ברנט

גזר דין - נאשם 1

1. הנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בהתאם להודאתו בעבירות הבאות: גניבה בידי עובד הציבור בצוותא חדא (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 390 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 415 סיפא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; מרמה והפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום בין השנים 2016-2019 שירת הנאשם, עד לתאריך 15.7.18 בשירות בתי הסוהר (להלן: "שב"ס") בתפקיד סגן הרב הראשי של שב"ס. בתאריך 15.7.18 החל לשרת באופן רשמי בתפקיד הרב הראשי של שב"ס בדרגת גונדר משנה, אשר מקום מושבו ועבודתו במתחם נציבות שב"ס ברמלה. מכוח תפקידו והוראות הדין, שימש נאשם 1 כעובד ציבור.

במסגרת תפקידו, היה הנאשם אחראי בין היתר על אספקת שירותי דת לאסירים במדרשות הממוקמות באגפי בתי הסוהר שמנוהלים על ידי שב"ס (להלן: "המדרשות"), באמצעות אזרחים המועסקים במיקור חוץ על ידי עמותות. על מנת להחליט על זהות העמותה אשר תספק את שירותי הדת במדרשות, שב"ס הוציא מעת לעת, מכרז לאספקת שירותי הדת במדרשות.

נאשמת 3, עמותת "שורשים" נהריה, ע.ר. 580426427, היא עמותה ללא כוונת רווח (להלן: "העמותה") אשר לאורך התקופה הרלוונטית לכתב האישום מטרתה הייתה אספקת שירותי דת למדרשות במסגרת זכייתה במכרזי שב"ס לאספקת שירותי דת למדרשות.

במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, עבד נאשם 2 כמנכ"ל העמותה, והשתכר בשכר חודשי מהעמותה לצד תנאים סוציאליים נוספים.

בתמורה לעבודת עובדי העמותה, אשר עבדו כמדריכים תורניים ומורים במדרשות (להלן: "מורי המדרשה"), שילמה שב"ס לעמותה, תשלום שעתי עבור כל שעת עבודה של מורה מדרשה, אל חשבון הבנק של העמותה כפי שהוקם במערכת "מרכבה" - ח-ן 767883, סניף נהריה (99), בבנק דיסקונט (להלן: "חשבון העמותה").

במסגרת שירותי הדת למדרשות, העסיק נאשם 2 באמצעות העמותה את מורי המדרשה, אשר שכרם השעתי והתנאים הסוציאליים הנלווים להם נקבעו על פי תעריף הזכייה במכרזי שב"ס השונים, אך שולמו על ידי העמותה, ועל בסיס שעות העבודה במדרשות.

לאורך התקופה הרלוונטית, אופן חישוב שעות העבודה נעשה כך שמורי המדרשה החתימו כרטיסי נוכחות בכניסה ויציאה ממתקן הכליאה של שב"ס בהם העבירו את השיעורים במדרשות, ובכל סוף חודש, ריכזו רבני הכלא השונים את דפי הנוכחות של מורי המדרשה של מתקני הכליאה שבאחריותם.

בסיום הכנת הדו"חות המקומיים ובדיקתם, העבירו רבני הכלא את דו"חות הנוכחות של מתקן הכליאה עליהם הם אחראים לידי רב שב"ס המחוזי אליו כפוף רב הכלא. תפקידם של רבני שב"ס המחוזיים היה לבדוק את דו"חות הנוכחות של רבני הכלא הכפופים להם, ולרכז אל טבלה אחת את שעות העבודה של מורי המדרשה שבמחוזם, זאת באמצעות הטבלאות שנשלחו מרבני הכלא שבמחוזם (להלן: "טבלאות מחוזיות").

לאחר מכן, העבירו רבני שב"ס המחוזיים את הטבלאות המחוזיות אל רע"ן תקון, יחד עם דו"חות הנוכחות של מורי המדרשה במתקני הכליאה שבמחוזם. רע"ן תקון ריכז את כלל הטבלאות המחוזיות לתוך טבלה אחת מרוכזת (להלן: "טבלה ארצית") אותה העביר רע"ן תקון לנאשם 1.

בהמשך, אמור היה נאשם 1 במסגרת תפקידו, לבדוק את כלל דו"חות הנוכחות בצירוף הטבלאות, לאשרם ולהעבירם לידי נאשם 2 מטעם העמותה. נאשם 2 אמור היה להכין דרישת תשלום לשב"ס, אשר מועברת חזרה לנאשם 1 אשר היה מאשר את דרישת התשלום ומוסיף אליה חותמת "נתקבל" ומעביר את דרישת התשלום לחשבות שב"ס. בסיום איסוף כל המסמכים הנדרשים אשר נסרקו למערכת מרכבה, העבירה חשבות שב"ס תשלום לחשבון העמותה בגין כלל שירותי הדת שסיפקה העמותה באותו חודש.

בתאריך 19.12.17 החליטה ועדת המכרזים של שב"ס להתקשר במכרז 36/2017 עם נאשמת 3, וקבע את תעריפי התשלום השעתיים למורי המדרשה והן לעמותה.

במסגרת תפקידו של נאשם 1 כעובד ציבור, במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, וכפי שפורט בעובדות לעיל, קיבל נאשם 1 לידיו את כלל דו"חות הנוכחות והטבלאות המרכזות, ואמור היה במסגרת תפקידו להיות הגורם האחראי והבודק את תקינות הדו"חות והטבלאות.

במהלך התקופה הרלוונטית שהחלה לכל הפחות בין תחילת שנת 2018 ועד לחודש אפריל 2019 (להלן: "התקופה הרלוונטית לאישום") נהג נאשם 1 להכין מסמכים הנחזים להיות דרישות תשלום של העמותה (להלן: "דרישות התשלום הכוזבות"). לכך, נהג נאשם 1 להוסיף בסטייה ממסגרת תפקידו, בידיעת נאשם 2, חותמת "נתקבל" של שב"ס על מסמך דרישת התשלום הכוזבת.

בגוף מסמך דרישת התשלום הכוזבת רשם הנאשם בסטייה ממסגרת תפקידו, בתיאום מלא עם נאשם 2 והעמותה, את כמות שעות העבודה הכוללת של כלל מורי המדרשה לכל חודש במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, ועל כמות שעות אלה, הוסיף שעות, וכן תשלום שעות עבודה עבור ימי שבתון למורי המדרשה אשר שב"ס אינו אמור לשלם למורים, באופן שנחזה לאחרים כאילו סופקה תמורה בגינן (להלן: "הגדלת היקף השעות").

הנאשם הגדיל את היקף השעות כאמור לעיל בין היתר על מנת להיטיב עם תנאי שכרם של מורי המדרשה. ללא ידיעתו של הנאשם, העמותה ונאשם 2 שילמו למורי המדרשה אך ורק את שכר השעות שבוצעו בפועל והמדווחות בטבלה המסכמת הארצית, ועל בסיס דו"חות הנוכחות של עבודתם בפועל.

במהלך התקופה הרלוונטית, כפועל יוצא ממעשיהם של הנאשמים, התקבל במרמה בשל הגדלת היקף השעות ובשל מתן תשלום עבור ימי שבתון שלא כדין, סכום מצטבר שלא פחות מסך של 692,960 ₪, אשר שולמו משב"ס, על בסיס המרמה, לחשבון העמותה.

במהלך התקופה בין ינואר 2016 ועד דצמבר 2019, ללא ידיעת הנאשם, עשה נאשם 2 שימוש בחשבון העמותה, הן בכספים הלגיטימיים והן בכספי הגניבה שהתקבלו משב"ס במרמה בחשבון העמותה, באופן שהיטיב עמו ועם בני משפחתו כדלקמן:

א. בין החודשים ינואר 2016 ל-1.12.2019 העבירו נאשמים 2-3 שלא כדין, מחשבון העמותה לשני בניו של נאשם 2 הוראות קבע חודשיות בסך של 3,000 ו-3,500 ₪ בחודש (בסה"כ 6,500 ₪ בחודש), ובסכום כולל של 205,000 ₪ במהלך התקופה.

- ב. בין החודשים אפריל 2017 ועד דצמבר 2019 העבירו נאשמים 2-3 מחשבון העמותה לכלתו של נאשם 2 משכורת חודשית של כ-3,000 ₪ בסכום כולל של 98,214 ₪, וזאת על אף שכלתו של נאשם 2 כלל לא עבדה בעמותה בתקופה זו.
- ג. בשנים 2018-2019 משך לעצמו נאשם 2 משכורת חודשית מוגדלת מהעמותה בסכום שנתי מצטבר של 423,148 ₪ ו-376,384 ₪ בהתאמה.
- במהלך התקופה הרלוונטית לאישום, העבירו הנאשמים כספים בצוואת חדא מחשבון העמותה לבני משפחתו של נאשם 1, שהם כספי גניבה שהתערבבו בחשבון העמותה כדלקמן:
- א. הנאשמים העבירו מחשבון העמותה לחתנו של נאשם 1 סך של 2,500 ₪ בחודש, ובסכום כולל של 47,500 ₪.
- ב. בין החודשים אוגוסט 2018 לאפריל 2019 העבירו הנאשמים מחשבון העמותה לבנו של נאשם 1 כספים באמתלה של משכורת חודשית, וזאת על אף שבנו של נאשם 1 כלל לא עבד בעמותה בתקופה זו, וזאת בסכום כולל של 78,250 ₪.
- הנאשם, כעובד הציבור, גנב בצוואת חדא עם הנאשמים 2-3, דבר שהוא נכס המדינה או דבר שהגיע לידי מכו עבודתו, וערכו לא פחות מסך 692,960 ₪, קיבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות, תולדה של מידת התחכום בה פעלו יחד הנאשמים, השיטתיות, מצג השווא שהציגו בפני גורמי שב"ס, היותו של נאשם 1 עובד ציבור ומי שאחראי על הפיקוח והבקרה באישור הסכומים.
3. במסגרת ההסדר הסכימו הצדדים לעובדות מוסכמות להן יהיה רשאי לטעון הנאשם ולפיהן: "הנאשם הגדיל את היקף השעות כאמור בכתב האישום בין היתר לטובת רווחת המורים ויצירת הלימה בין שכר מורי המדרשות לבין שכר המורים בתחום החינוך" וכן "הנאשם פעל להגדלת היקף השעות כאמור בכתב האישום בין היתר כדי שהמורים יקבלו תשלום בעבור הזמן שמושקע לטובת הכנת השיעורים על חשבון זמנם הפרטי של המורים ועל מנת לוודא שפעילות שורשים לא תיפסק, כפי שארע עם עמותת שקד לאסיר".
4. הוגש מכתבו של כבוד הרב גרוסמן ולפיו הנאשם פעל רבות לשיקום אסירים אשר שיקמו חייהם. כן הוגשו מסמכים רפואיים של הנאשם אשר מפאת צנעת הפרט לא יפורטו.
5. תסקיר-

הוגשו שני תסקירים. על פי התסקיר מיום 28.12.23, שירות המבחן התרשם שהנאשם לקח אחריות חלקית על מעשיו, הוא בעל התנהלות מניפולטיבית תוך ניצול מעמדו הציבורי לצורך קידום מטרותיו האישיות, כגון השלכת האחריות על שותפו. שירות המבחן התרשם שללא שילובו של הנאשם בטיפול אינטנסיבי קיים סיכון לא מבוטל להישנות התנהגות עוברת חוק בעתיד. כן התרשם שהנאשם מביע מוטיבציה ראשונית להשתלב בטיפול, מוטיבציה חיצונית אשר נועדה לצורך השגת רווח בהליך המשפטי. מאחר והנאשם באותה עת הופנה לקבוצה טיפולית ייעודית לעוברי חוק בתחום המרמה, נדחה הדיון על מנת לאפשר לנאשם להשתלב בטיפול. בתסקיר משלים מיום 3.7.24 התרשמו מנחות הקבוצה בשירות המבחן שהנאשם בעל דפוסים מרמתיים מושרשים וכי ללא המשך טיפול ייעודי בתחום עבירות המרמה קיים סיכון להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד. חרף האמור, המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם 18 חודשי צו מבחן ומאסר שירוצה בעבודות שירות.

6. מסמכים רפואיים-מפאת צנעת הפרט לא יפורטו אך אינם מצביעים על סכנה לחייו של הנאשם או על מחלה קשה שלא ניתנת לטיפול במסגרת שב"ס.

7. דו"ח פסיכודיאגנוסטי שנערך על ידי מירדע פסיכולוגיה בע"מ, הפסיכולוגית הגב' מירי דנון אשר אינה בעלת הסמכה רפואית וכתבה, בין השאר, שהנאשם לא יוכל לקבל טיפול רפואי בבעיותיו בבית הסוהר ותהיה סכנה לחייו.

8. טיעוני ב"כ המאשימה לעונש-

הנאשם בן 53 ללא הרשעות קודמות, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שימש כרב שב"ס בדרגת גונדר משנה. היקף הגניבה - 692,960 ₪.

הנאשם הגדיל את היקף השעות, בין היתר, לטובת רווחת המורים ויצירת הלימה בין שכר מורי המדרשות לבין שכר המורים בתחום החינוך. הוא פעל להגדלת היקף השעות בין היתר כדי שהמורים יקבלו תשלום בעבור הזמן שמושקע לטובת הכנת שיעורים על חשבון זמנם הפרטי, ועל מנת לוודא שפעילות "שורשים" לא תיפסק כפי שארע עם העמותה "שקד לאסיר".

הנאשם הגדיל את כמות השעות וגנב את הקופה הציבורית ומתוך סכום של 692,690 ₪ הועבר לבני משפחת הנאשם סכום של 125,000 ₪.

הנאשם לא ידע מה עוד עשה נאשם 2 בכספי העמותה חוץ מהעובדה שחלק מהמטרה שלו הייתה שאותם כספים גנובים ילכו למורים.

חלוקת השלל של נאשם 2 לבני משפחתו בתקופה הרלוונטית לכתב האישום עמדה על 114,000 ש"ח, הוא הגדיל לעצמו גם את המשכורת בהיקף שאינו ידוע למאשימה.

מבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה - החלק היחסי של הנאשם בביצוע העבירה גדול מזה של נאשם 2. הנאשם הוא אשר ביצע את "ההגדלה", והיה עובד הציבור. הנזק שנגרם, כ-700,000 ₪ לקופה הציבורית ונזק לאמון הציבור.

במקרים בהם היה מניע רק של בצע כסף בהיקף של כ-700,000 ₪, מתחמי הענישה במקרים "קלאסיים" כאלה של גניבה בידי עובד ציבור עמד בעבר על 3-7 שנות מאסר. אף אם מבודדים את הרווח של מבצע דומיננטי בהיקף של כ-125,000 ₪, מתחם הענישה נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר.

לאחר הליך הגישור, המאשימה הסכימה להגביל את עצמה לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל, מתחם העונש בוודאי צריך להיות גבוה מזה של נאשם 2, כפי שקבע בית המשפט בגזה"ד בעניינו של נאשם 2 מיום 20.2.24.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - להבדיל מנאשם 2, שהחזיר לא רק את החלק בגזלה של נאשמת 3, סכום של 570,000 ₪ אשר הופקדו וחולטו בהסכמה כך גם הסכים לקנס מוסכם של 540,000 ₪ בנוסף לחילוט. נאשם 1 הסכים אך להשבה של "חלקו" ברווח. הוא גם לא הסכים לרכיב קנס מוסכם כחלק מלקיחת האחריות. לזכותו, העדר עבר פלילי, לקיחת אחריות והודיה ומצבו הרפואי בו התחשבה המאשימה.

התקבל תסקיר משלים מיום 3.7.24 אשר לא התבקש על ידי אף אחד מהצדדים וגם לא על ידי בית משפט, אך גם לאחר שקוראים אותו, חרף הזמן שחלף, התרשמות שירות מבחן שהנאשם בעל דפוסי מרמה מושרשים וללא המשך טיפול ייעודי בתחום עבירות המרמה קיים סיכון להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד. חרף העובדה שהיה תקופה ארוכה בקשר עם שירות המבחן, לא רואים פירוט חיובי לגביו. יש פער בין ההמלצה לבין תיאורו של הנאשם. כאשר מדובר בתקופה ארוכה בקשר עם שירות המבחן, היינו מצפים לראות תסקיר חיובי יותר. אם המאשימה לא הייתה מגבילה עצמה לעונש המאסר, בוודאי שלא היה מקום לראותו בתחתית המתחם לאור התסקיר.

לאור כל האמור, עתר ב"כ המאשימה להשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, חילוט מוסכם של 125,000 ₪ וקנס של 100,000 ₪.

9. טיעוני ב"כ הנאשם לעונש:

סעיפי העבירה אינם מהקלים בלשון המעטה, אך מדובר באירוע אחד.

לצד מדיניות ענישה, המחוקק מורה שיש לבחון את הערך החברתי המוגן ונסיבות ביצוע העבירה. במקרה זה ישנן נסיבות ייחודיות. אותן נסיבות לא עמדו בפני המותב בכתב האישום בו הורשע נאשם 2, ויש לבחון זאת בעניינו של הנאשם.

הנאשם לקח אחריו. לפי סעיף 16 לכתב האישום, הגניבה היא בעצם הגדלת היקף השעות. המניע הוא יצירת הלימה בין מורים ששכרם שונה למורים שעבודתם דומה.

כך, עמותת "שקד לאסיר" סיפקה שירותי דת במחוז דרום וכתוצאה מהשכר הנמוך שקיבלו המורים הופסקה פעילותה והיה חשש שפעילות העמותה, נאשמת 3, תיפסק גם.

ללא ידיעתו של הנאשם, העמותה ונאשם 2 שילמו למורי המדרשה אך ורק את שכר השעות שבוצעו בפועל. לעניין מדיניות הענישה -

במקרה זה יש למדיניות הענישה משקל מוגבל וקשה למצוא מקרה דומה למקרה זה.

מתחם הענישה על פי הפסיקה במקרים חמורים יותר מתחיל מ-14 חודשי מאסר (בן חמו).

במקרה דנן, בטרם התייחסות לסוגיית השיקום, אשר מצדיקה סטייה ממתחם, המתחם צריך להתחיל מעבודות שירות. במקרה של נאשם 2, שלא היה מניע כזה אלא מניע של גניבה טהורה, בית המשפט קבע מתחם תחתון של 14 חודשים ונגזרו 12 חודשים.

לנאשם הרבה זכויות, שירת משנת '99 בשב"ס, חוות הדעת בעניינו חיוביות, פעל רבות לטובת הציבור ולמען האסירים.

הנאשם תומך בבנו גם מבחינה נפשית וגם מבחינה כלכלית, הוא פוטר והמשמעות של פיטורים עצומה עבורו, הוא לא מועסק כרגע, וקוצץ לו מענק הפרישה.

תסקיר שירות המבחן מפרט דברים חיוביים. שירות המבחן התרשם שהנאשם מגלה מוטיבציה גבוהה להפיק תועלת מהטיפול, מגלה מחויבות גבוהה להליך הטיפול, מגיע באופן קבוע לאותם מפגשים. חוות הדעת הממליצה על הליך שיקומי לנאשם בעבירות צווארון לבן היא חוות דעת לא שכיחה.

המניע החיובי והאלטרואיסטי, אף שאינו מצדיק את העבירה, חייב לבוא לידי ביטוי במתחם הענישה. לנאשם 2 לא היה שם שום מניע חיובי, אדרבא, ניתן לומר שהוא גנב פעמיים, פעם אחת מהמורים ופעם נוספת משב"ס, ולכן מתחם הענישה בעניינו של הנאשם צריך להיות שונה ונמוך מזה של נאשם 2. ככל ולא תתקבל הטענה של מתחם העונש, יש לשקול את מצבו הרפואי של הנאשם.

כפי שקבע שירות המבחן, עונש מאסר בפועל יקטע את ההליך החיובי שעובר הנאשם. הנאשם השיב את הסכום שבני משפחתו קיבלו.

בחוות הדעת של גב' מירי היא מתארת את אותן השלכות שיכולות להיות לריצוי מאסר עבור הנאשם. לכן עתר ב"כ הנאשם להסתפק בעונש של 6 חודשי מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות וצו מבחן למשך 18 חודשים. המאשימה טענה לקנס בסך של 100,000 ₪ אך הנאשם השיב את הסכום שהוא לקח ויש להתחשב במצבו הכלכלי, באופן שהקנס יהיה סמלי. יש להתחשב בכך שקוצץ לו גם מענק הפרישה, קיבל 130,000 ₪ במקום 400,000 ₪. אמנם לקנס יש תכליות משל עצמו, אך לאור הפגיעה במענק, הקנס צריך להיות סמלי ובסך של 5,000 ₪. 10. הנאשם בדברו האחרון אמר שהוא מתחרט, בוש במעשיו ונכלם. הטיפול אליו הופנה בשירות המבחן נתן לו אור בקצה המנהרה, עוזר לו מבחינה נפשית והמשך הטיפול עבורו הוא גלגל הצלה. הנאשם עתר לאפשר לו להמשיך בטיפול.

11. פסיקה שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה-

ע"פ 2239/21 עמור נ' מדינת ישראל הושתו על המערער ארבע שנות מאסר לריצוי בפועל, קנס כספי בסך של 200,000 ש"ח או 100 ימי מאסר תמורתו וחילוט מוסכם בסך כולל של 900,000 ש"ח. עונשים אלה הושתו על המערער בעקבות הרשעתו, על בסיס הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בגניבה בידי עובד ציבור, (135 מקרים); ברישום כוזב במסמכי תאגיד, (76 מקרים); במרמה והפרת אמונים, (2 עבירות); בהלבנת הון, (68 מקרים); וכן בעבירות מס (6 מקרים), ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה (6 מקרים).

עבירות אלה בוצעו על רקע עבודתו של המערער כמזכיר וגזבר המושב משמר הירדן, וכן כחבר המועצה האזורית מבואות החרמון, כסגן וממלא מקום של יו"ר המועצה וכחבר הוועדה המרחבית לתכנון ובניה גליל עליון. בפועלו במסגרות אלו, גנב המערער, באמצעות משיכת שקים, סכום כסף המתקרב ל- 1,400,000 ש"ח מקופת המושב ומקופת הגידולים החקלאיים של חבריו ואחר כך ניסה להסוות את מעשי הגניבה באמצעות רישומים כוזבים וקבלת חשבוניות פיקטיביות מקבלנים שונים, אשר הוצאו למושב בגין שירותים שמעולם לא סופקו. המערער גם הסתיר את הרווחים שהפיק מפעילותו האסורה כאמור מפני שלטונות מס הכנסה.

בית המשפט המחוזי קבע שני מתחמי ענישה, האחד בגין הגניבה בידי עובד ציבור, הלבנת ההון, הרישום הכוזב במסמכי תאגיד, השמטת הכנסה מדו"ח ושימוש במרמה, מתחם הנע בין 3 ל- 7 שנות מאסר ובגין עבירת המרמה והפרת האמונים מתחם הנע בין 6 ל- 18 חודשי מאסר. המערער היה בן 71 שנים, הודה במסגרת הסדר טיעון, נעדר עבר פלילי ומטפל בבנו הסובל ממצב רפואי

בית המשפט העליון פסק כי: "כפי שציין בית משפט קמא בגזר הדין, אחרי שמנה את נסיבותיו האישיות הלא פשוטות של המערער, המערער הביא את הרס חייו על עצמו. הוא ביצע עבירות שחיתות ברף חומרה גבוה מאד ודרך ברגל גסה על רווחת חבריו במושב אשר תלו בו אמון והפקידו בידיו הנאמנות את כספי עמלם. הוא מעל באמון הבסיסי ביותר של איש ציבור, פעל בעורמה כדי להעלים את הכספים שגנב, ואף שכנע קבלנים - שמן הסתם היו תלויים בחסדיו - להנפיק חשבוניות שקריות. בנסיבות אלו, להתערבותנו בעונש שהושת על המערער על ידי בית משפט קמא לא תהא שום הצדקה. נהפוך הוא: כל הקלה נוספת בעונשו של המערער תפגע בהכרח בעיקרון ההלימה, בצרכי ההרתעה, ובשוויון בפני החוק".

ע"פ 4051/20 אשורי נ' מדינת ישראל נדון ערעורו של המערער אשר הורשע בשבעה אישומים בעבירות שבוצעו שעה ששימש מנהל המשק במשרד החוץ והיה מוסמך לבצע רכישות עבור משרד החוץ בהיקף של מיליוני שקלים ולאשר הצעות מחיר והזמנות של ציוד. המערער שלח ידו, יחד עם סגן חשב משרד החוץ, בכספי משרד החוץ וכן לקח שוחד וקיבל שכר במרמה בסכום העולה כדי 400,000 ש"ח. בית המשפט המחוזי קבע מתחמי ענישה נפרדים לעבירות שבוצעו על ידי המערער ובסופו של יום גזר על המערער 3 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי לגבי העבירות של גניבה בידי עובד ציבור בנסיבות מחמירות נע בין 18 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, לגבי קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות נע בין מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות.

בית המשפט העליון הקל במידת מה בעונשו והעמידו על 32 חודשי מאסר בפועל לנוכח מצבו הבריאותי.

ת.פ. 7162/08 מדינת ישראל נ' דניאל סיני הושתו על הנאשם אשר עבד בגזברות בית המשפט ואשר הורשע על יסוד הודייתו בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור (עשרות עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; מרמה והפרת אמונים ואיסור הלבנת הון ואשר פעל להשבת חלק מהכספים ארבע שנות מאסר בפועל.

ע.פ. 6573/15 גרשון נ' מדינת ישראל נדון ערעור של המערער אשר הורשע, על יסוד הודאתו, בשמונה עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, שמונה עבירות של מרמה והפרת אמונים, ועבירה של מרמה, עורמה או תחבולה. המערער עבד כמנהל מדור גבייה ב"בית המכס והמע"מ" בירושלים ובמסגרת תפקידו כמנהל מדור גבייה, היה המערער אחראי, בין היתר, על גביית חובות מנישומים בגין שיקים לפקודת מע"מ אשר לא כובדו על ידי הבנק והפקדתם בחשבון המע"מ.

במשך תקופה של כשנה, המערער גבה כספים שהועברו אליו במזומן על ידי נישומים עבור כיסוי חובותיהם, בסך כולל של כ-40,000 ש"ח. מתחם העונש ההולם נקבע כנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל, על המערער נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל וערעורו לבית המשפט העליון נדחה.

ע"פ 3912/14 נאסר נ' מדינת ישראל המערער הורשע, ע"פ הודאתו, בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור, זיוף בידי עובד ציבור מתוך כוונה לקבל באמצעותו דבר והפרת הוראה חוקית. ביהמ"ש המחוזי גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ותשלום פיצוי לאוצר המדינה. הערעור היה על חומרת העונש. לטענת המערער, היה על ביהמ"ש להגביל עצמו לטווח הענישה שהוסכם במסגרת הסדר הטיעון (מאסר על תנאי לשנת מאסר בפועל), ולא לגזור את העונש בתוך מתחם ענישה רחב יותר אותו ראה לקבוע בגזר הדין. בית המשפט העליון דחה את טענת המערער ואת הערעור בקבעו כי אין זהות בין מתחם העונש ההולם לטווח הענישה המוסכם, וביהמ"ש אינו כבול לעונש עליו הסכימו הצדדים. עליו לבחון בהתאם לאמות המידה המקובלות, כשאליהן יתווספו, ויקבלו מקום מרכזי, השיקולים המתחייבים מקיומו של הסדר טיעון. על ביהמ"ש לקבוע תחילה את מתחם הענישה בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הענישה הנוהגת, אח"כ להשוותו לטווח הענישה המוסכם, וככל שהטווח מאושר - לקבוע את העונש בהתחשב בהסדר הטיעון.

ע.פ. 449/11 חג' נ' מדינת ישראל במסגרתו הורשע המערער, שהיה שוטר, על יסוד הודאתו בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור ומרמה והפרת אמונים ונדון ל-36 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור ופסק:

" בית משפט זה, עמד לא אחת על החומרה הרבה שבעבירות בהן הורשע המערער וקבע כי במקרים כגון דא יהא זה ראוי, על דרך הכלל, שלא לפטור את העבריין מעונש מאסר בפועל אכן, הפגיעה הקשה באמון הציבור ובפעילותו התקינה של המינהל, הקושי באיתורם וזיהויים של מקרי השחיתות והצורך ימוגרו ממחוזותינו תופעותיה ההרסניות של השחיתות הציבורית. שיקולים אלו, מקבלים עוצמה יתרה כאשר העבריין המדובר הינו, למרבה הפליאה והצער, שוטר. הסמכות המיוחדת הנתונה לשוטר לאכיפת החוק משמיעה גם חובת נאמנות מוגברת לציבור.... וחובת נאמנות מוגברת זו, מלמדת בתורה על חומרת נסיבות ביצועה של העבירה, ומשליכה על עוצמת השיקולים השונים בהם יתחשב בית המשפט במלאכת הענישה".

ת.פ. 36489-02-18 מדינת ישראל נ' בן חמו נדון עניינו של ראש עיריית כפר סבא אשר הורשע, בין השאר, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מרמה והפרת אמונים, וגניבה בידי עובד ציבור באשר יצר מנגנון הונאה במטרה לקבל לידיו תווי קניה שהתקבלו מתרומות קבלנים ואנשי עסקים ויועדו לנזקקים וחילקם כראות עיניו ואף עשה בהם שימוש אישי.

כן יוחסה לנאשם עבירת מס בגין אישום זה.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 14 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

פסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הנאשם-

פסק הדין בעניין בן חמו שהוגש על ידי ב"כ המאשימה.

עפ"ג 44250-07-23 מדינת ישראל נ' קרן מורד שנער במסגרתו נדחה ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום אשר גזר על המשיבה שהורשעה בעבירות של גניבה בידי מורשה, מרמה והפרת אמונים בתאגיד, השמטת הכנסה ושימוש במרמה, ערמה ותחבולה 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ברם, במקרה זה לא מדובר בעובד ציבור, דבר המוסיף נופך של חומרה לעבירה. ת.פ. (חיפה) 19302-10-22 מדינת ישראל נ' שאהין ואח' בעניינו של נאשם 2 שהיה חייל בשירות סדיר והורשע בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור, כמו גם בעניינו של נאשם 1 שהיה חייל בשירות מילואים, נקבע מתחם ענישה הנע בין 24 ל- 55 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשמים הוטלו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. 12. באשר לטענה בדבר מצבו הרפואי של הנאשם כסיבה להימנעות מהשתתף מאסר הוגשו שני פסקי דין על ידי ב"כ המאשימה ודי אם אצטט את רע"פ 2914/21 כחלון נ' מדינת ישראל בו נקבע על ידי כבוד השופט קרא כהאי ליסנא: "המבקש לא הצביע על כך שמצבו הרפואי אינו ניתן לטיפול על ידי מערך הטיפול של שב"ס... חזקה על שב"ס שייערך בהתאם למצבו של המבקש ויעניק לו את הטיפול הרפואי לו הוא נזקק. ככל שמצבו של המבקש לא יאפשר ריצוי המאסר מטעמים רפואיים, יוכל המבקש לפנות בבקשה מתאימה לפי סעיף 7 לחוק שחרור על תנאי ממאסר...". דיון והכרעה- 13. כפי שקבעתי בגזר דינו של נאשם 2, בע"פ 6573/15 גרשון נ' מדינת ישראל נפסק על ידי כבוד השופט ג'ובראן: " המערער מעל בצורה קשה באמון הציבור ופגע בטוהר ההליך המינהלי וביושרתה של הרשות הציבורית, והכל מתוך תאוות בצע. בית משפט זה עמד לא אחת על כך שיש למגר את ביצוען של עבירות מעין אלה, הנעשות תוך ניצול אמון הציבור ופוגעות הן בציבור בכללותו והן בעובדי הציבור העושים עבודתם נאמנה.... כבר נפסק, בהקשר אחר, כי "המאבק על קיומו של שלטון תקין, ההגנה על טוהר השירות הציבורי וקיומו של מנגנון ציבורי שיזכה לאמון הציבור, הוא אחד מהמאבקים החשובים של החברה הישראלית כיום". ובע"פ 8430/11 מדינת ישראל נ' קארשי נפסק על ידי כב' המשנה לנשיאה כתוארו אז, כבוד השופט ריבלין:

" המאבק על קיומו של שלטון תקין, ההגנה על טוהר השירות הציבורי וקיומו של מנגנון ציבורי שיזכה לאמון הציבור, הוא אחד מהמאבקים החשובים של החברה הישראלית כיום. "כדי להתמודד עם נגע זה ולהרתיע את הרבים" - כך נפסק - "לא די עוד במלל ודברי כיבושין, והגיעה העת לעשות מעשה, על ידי הצגתו של תג מחיר גבוה מזה שהיה נהוג בעבר לצידן של העבירות בתחום זה" (ע"פ 5083/08 בניזרי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], ניתן ביום 24.6.2009). שיקול מרכזי בענישה בגין עבירות אלה הוא השיקול של הרתעת הרבים".

הערכים שנפגעו ממעשיו של הנאשם הם אמון הציבור בטוהר השירות הציבורי, ופגיעה בקניין הציבורי. הנאשם היה אמור להתוות הליך שיקומי לאסירים לתיקון מידותיהם, שימש כרב הראשי של שב"ס, והיה אמור לשמש דוגמא לעובדיו, לא כל שכן לאסירים, אך פעל מתוך תאוות בצע מעבר לרצונו לשפר את תנאיהם של עובדי העמותה. בעיקר בשל תפקידו של הנאשם, הכשל המוסרי חמור פי כמה.

14. לאחר שנתתי דעתי לפסקי הדין שהוגשו על ידי ב"כ הצדדים, הנני קובעת שמתחם הענישה נע בין 16 ל - 32 חודשי מאסר בפועל.

15. מיקומו של הנאשם במתחם הענישה- לחובתו של הנאשם, הרשעתו בעבירות חמורות עת היה אמור לשמש מופת ודוגמא לאסירים והשבת חלק מסכום הגניבה בלבד.

לזכותו של הנאשם, הודייתו בעבירות שיוחסו לו, הליך השיקום בו החל אך לאחרונה לאחר למעלה משלוש שנים מהגשת כתב האישום וכשש שנים לאחר ביצוע העבירות, ומצבו הבריאותי שיקלח בחשבון.

כן נלקח בחשבון עונשו של מר קורקוס, נאשם 2, שהחזיר לא רק את החלק בגזלה של נאשמת 3, סכום של 570,000 ₪ אשר הופקדו וחולטו בהסכמה, הוא אף הסכים לקנס מוסכם של 540,000 ₪ בנוסף לחילוט. הנאשם שבפני הסכים אך להשבה של "חלקו" ברווח ולא הסכים לרכיב קנס מוסכם כחלק מלקיחת האחריות.

16. הליך השיקום בו החל הנאשם החל רק לאחרונה, שנים לאחר ביצוע העבירות, ומצדיק סטייה מזערית ממתחם הענישה.

17. לנוכח האמור אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 15 חודשי מאסר בפועל.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע או כל עבירת מרמה, שנתיים מיום שחרורו ממאסר.

ג. חילוט 125,000 ₪.

ד. 50,000 ₪ קנס או 45 ימי מאסר תמורתו.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ז' כסלו תשפ"ה, 08 דצמבר 2024, במעמד ב"כ המאשימה עו"ד שרה טל, הנאשם וב"כ עו"ד עמית ניר ועו"ד רווית צמח.